

ĐỔI MỚI DẠY - HỌC CÁC MÔN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ Ở TRƯỜNG ĐẠI HỌC THEO HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC

Trần Thị Thanh Minh
Học viện Chính sách và Phát triển

Tóm tắt: *Dạy học các môn lý luận chính trị ở trường đại học theo hướng phát triển năng lực người học người học là một nội dung cơ bản, giữ vị trí quan trọng trong mục tiêu đào tạo của nhà trường. Đổi mới dạy - học các môn lý luận chính trị theo hướng phát triển năng lực người học ở trường đại học là đổi mới đồng bộ các thành tố của quá trình dạy học từ mục tiêu, nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức dạy học, kiểm tra đánh giá kết quả dạy học, hoạt động dạy của giảng viên và hoạt động học của sinh viên, bảo đảm cơ sở vật chất, phương tiện dạy học; đảm bảo cho quản trình dạy học các môn lý luận chính trị ở trường đại học được thực hiện trong mối quan hệ biện chứng, thống nhất, khoa học mang lại chất lượng và hiệu quả cao.*

Từ khoá: *biện pháp, phát triển năng lực, dạy học; lý luận chính trị, đổi mới*

INNOVATING THE TEACHING AND LEARNING OF POLITICAL THEORY SUBJECTS AT UNIVERSITIES TOWARDS DEVELOPING STUDENTS' CAPACITIES

Tran Thi Thanh Minh
Academy of Policy and Development

Abstract: *Teaching political theory subjects at university level with a focus on developing students' capacities is a fundamental aspect, holding significant importance in the training objectives of the institution. Innovating the teaching and learning of political theory subjects towards developing students' capacities at universities involves a comprehensive overhaul of the teaching process, including objectives, content, methods, teaching organization formats, assessment of teaching outcomes, teaching activities of instructors, and students' learning activities. It ensures adequate facilities and teaching resources, guaranteeing that the teaching process of political theory subjects at universities is conducted within a dialectical, unified, and scientifically rigorous framework, delivering high-quality and effective results.*

Keywords: *measures, capacity development, teaching and learning, political theory, innovation*

Nhận bài: 19/2/2024

Phản biện: 10/3/2024

Duyệt đăng: 15/3/2024

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Những thành tựu từ đổi mới dạy học theo hướng phát triển năng lực (PTNL) người học đã tạo nên cuộc cách mạng trong lĩnh vực đào tạo, đồng thời được xem như chìa khóa để thu hẹp khoảng cách giữa đào tạo và yêu cầu của nhu cầu xã hội và thị trường lao động.

Vấn đề PTNL người học đáp ứng với đòi hỏi thực tiễn cuộc sống và nghề nghiệp đã được đề cập đến từ thập niên 90 của thế kỷ XX. Tuy nhiên, phải đến những năm đầu của thế kỷ XXI, trước sức ép của nền kinh tế trong quá trình hội nhập quốc tế và sự tác động của cuộc Cách mạng Công nghiệp lần

thứ tư, vấn đề đổi mới dạy học nhằm hướng đến PTNL cho người học mới thực sự trở nên cấp thiết. Điều đó đã được khẳng định trong Nghị quyết số 29-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam Khóa XI: “Tiếp tục đổi mới mạnh mẽ phương pháp dạy và học theo hướng hiện đại phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo và đổi mới kiến thức, kỹ năng của người học khắc phục lối truyền thụ áp đặt một chiều, ghi nhớ máy móc. Tập trung dạy cách học, cách nghĩ, khuyến khích tự học, tạo cơ sở để người học tự cập nhật và đổi mới tri thức, kỹ năng, phát triển năng lực”. Luật Giáo dục cũng ghi: “Phương pháp giáo dục phải phát huy tính tích cực, tự giác, chủ động, tư duy sáng tạo của người học; bồi dưỡng cho người học năng lực tự học, khả năng thực hành, lòng say mê học tập và ý chí vươn lên” [2, tr.25]. Như vậy, quan điểm của Đảng và Nhà nước ta đều khẳng định sự cần thiết phải đổi mới dạy học mà trọng tâm là đổi mới PPDH, đó không chỉ là giải pháp hiệu quả để giải quyết mâu thuẫn giữa chất lượng nguồn nhân lực với yêu cầu sự phát triển của nền kinh tế, xã hội, mà còn là con đường tất yếu để mỗi người tự hoàn thiện bản thân, thích ứng kịp thời với sự phát triển không ngừng của thực tiễn cuộc sống và nghề nghiệp.

2. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Một số vấn đề về dạy học theo hướng phát triển năng lực

Dạy học theo hướng PTNL người học đó là dưới sự tổ chức, hướng dẫn của người dạy, người học tự giác, chủ động tham gia vào các hoạt động học tập để từng bước hình thành, phát triển năng lực cần thiết của chính người học. Nếu dạy học theo tiếp cận truyền thống chú trọng vào việc truyền thụ hệ thống tri thức khoa học, thì dạy học theo hướng PTNL người học chú trọng vào việc giúp người học phát triển toàn diện phẩm chất và khả năng vận dụng tri thức đã học vào giải quyết những tình huống nảy sinh trong thực tiễn cuộc sống. Do đó, dạy học theo hướng PTNL người học là một xu thế tất yếu trong sự phát triển của giáo

dục hiện đại, đáp ứng được yêu cầu giáo dục, đào tạo tạo ra nguồn nhân lực có chất lượng cao đáp ứng nhu cầu xã hội hiện nay.

Nhận thức được vị trí, vai trò tâm quan trọng của dạy học các môn lý luận chính trị (LLCT), những năm qua các trường đại học luôn quan tâm đến đổi mới quản lý dạy học các môn LLCT và đã thu được nhiều kết quả quan trọng. Tuy nhiên, trong tổ chức thực hiện, vẫn còn bộc lộ nhiều bất cập, chưa đạt như mục tiêu dạy học chưa thật sự chú trọng đến việc hình thành các năng lực, nội dung dạy học còn nặng tính hàn lâm, tỉ lệ phân bổ thời lượng giữa lý thuyết và thực hành chưa cân đối, phương pháp dạy học; tuy có đổi mới song chưa sử dụng nhiều phương pháp tiên tiến hướng đến PTNL người học, kiểm tra đánh giá vẫn còn tình trạng kiểm tra mức độ tái hiện kiến thức, chưa quan tâm tới việc sinh viên sau khi học xong thực hiện được các quy trình, thao tác nghiệp vụ tương ứng của môn học... Điều đó do nhiều nguyên nhân, nhưng nguyên nhân chủ yếu có thể kể đến đó là việc các trường đại học chưa đổi mới PPDH các môn LLCT, vẫn lấy kinh nghiệm giảng dạy là chính, chưa thể hiện trong đổi mới các khâu trong dạy học các môn LLCT.

Các môn LLCT ở trường đại học bao gồm: khoa học Mác - Lê-nin (Triết học Mác - Lê-nin, Kinh tế chính trị Mác - Lê-nin, Chủ nghĩa xã hội khoa học); Tư tưởng Hồ Chí Minh; Đường lối cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam và Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam... Các môn học này có vai trò rất quan trọng cho sinh viên lĩnh hội những kiến thức về LLCT, hình thành thế giới quan và phương pháp luận khoa học, phát triển tư duy chính trị, các phẩm chất chính trị, tư tưởng, đạo đức... cho sinh viên.

Những khó khăn thi đổi mới dạy học phát triển năng lực người học trong các môn lý luận chính trị

Sự khái quát và trừu tượng của lý luận chính trị: Một số khái niệm và lý thuyết trong lý luận chính trị có thể rất trừu tượng và khó

hiều đối với học viên, đặc biệt là đối với những người mới bắt đầu. Điều này có thể làm giảm hiệu quả của các hoạt động giảng dạy dựa trên việc phát triển năng lực.

Sự phức tạp của các vấn đề chính trị: Các vấn đề trong lý luận chính trị thường phức tạp và đa chiều, đòi hỏi sự hiểu biết sâu sắc và kỹ năng phân tích. Điều này có thể làm tăng độ khó của việc phát triển hoạt động học tập tương tác và thảo luận.

Sự phân biệt về quan điểm và ý kiến: Lý luận chính trị thường liên quan đến các ý kiến và quan điểm khác nhau, thậm chí là tranh cãi. Sự đa dạng này có thể gây ra một số khó khăn trong việc duy trì sự trung lập và khách quan trong lớp học.

Hạn chế về tài nguyên: Các tài liệu và tài nguyên phong phú và đa dạng về lý luận chính trị có thể không luôn có sẵn, đặc biệt là đối với những trường học có nguồn lực hạn chế.

Thách thức trong đánh giá: Đánh giá hiệu quả của việc phát triển năng lực trong lý luận chính trị có thể khá phức tạp. Đôi khi, việc đo lường sự phát triển của kỹ năng và hiểu biết có thể gặp phải những thách thức về tính chính xác và khách quan.

Sự chậm trễ trong việc chấp nhận thay đổi: Một số giáo viên và học viên có thể khá khó chịu với việc thay đổi phương pháp giảng dạy truyền thống và chấp nhận mô hình giáo dục mới.

Vì sao cần đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát triển năng lực người học ?

Tạo tính tự chủ: Phương pháp này khuyến khích sự tự chủ và trách nhiệm của người học đối với quá trình học. Thay vì chỉ đơn thuần truyền đạt kiến thức, nó tập trung vào việc phát triển khả năng tự học và tự giải quyết vấn đề cho họ.

Phát triển tư duy linh hoạt: Bằng cách thúc đẩy việc tìm kiếm, phân tích và giải quyết vấn đề, phương pháp này giúp phát triển tư duy linh hoạt và sáng tạo của người học.

Tăng cường kỹ năng giải quyết vấn đề: Thay vì chỉ nhớ thông tin, người học được

khuyến khích áp dụng kiến thức để giải quyết các vấn đề thực tế, giúp họ trở thành những người giải quyết vấn đề hiệu quả.

Thúc đẩy sự phát triển toàn diện: Phương pháp này không chỉ tập trung vào việc truyền đạt kiến thức mà còn phát triển các kỹ năng mềm như giao tiếp, làm việc nhóm, tự tin và sự linh hoạt trong tư duy.

Tạo điều kiện cho việc học suốt đời: Bằng cách khuyến khích việc học hỏi liên tục và phát triển năng lực, phương pháp này tạo ra một nền tảng cho việc học suốt đời, giúp học viên thích nghi với sự thay đổi và tiếp tục phát triển kỹ năng sau khi ra trường.

Tăng cường sự tự tin và sự hài lòng: Khi người học cảm thấy họ có khả năng tự giải quyết vấn đề và đạt được mục tiêu của mình, họ sẽ có sự tự tin và hài lòng với quá trình học tập của mình.

2.2. Biện pháp đổi mới dạy học các môn Lý luận Chính trị ở trường đại học theo hướng phát triển năng lực

Biện pháp 1: Cụ thể hóa việc thực hiện mục tiêu, nội dung đổi mới phương pháp dạy học các môn lý luận chính trị theo hướng phát triển năng lực người học

Thực hiện mục tiêu và nội dung đổi mới PPDH có ý nghĩa to lớn, cần thiết và phù hợp với xu hướng giáo dục hiện đại, làm thay đổi, chuyển biến cách thức, biện pháp phối hợp, tương tác giữa giảng viên (GV) với sinh viên (SV). Đổi mới dạy học các môn LLCT theo hướng PTNL người học, gắn lý luận với thực tiễn từng chức trách, nhiệm vụ cụ thể của SV. PPDH phải hướng vào phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo để PTNL của SV; chuyển từ các hoạt động của người dạy là chủ yếu sang hướng vào người học và hoạt động của người học; khắc phục được tình trạng lạc hậu về PPDH, người học luôn ở trạng thái thụ động, thiếu tích cực trong học tập. Mục tiêu cuối cùng của đổi mới PPDH các môn LLCT là nhằm PTNL của SV đáp ứng tốt với yêu cầu của chức trách, nhiệm vụ sau khi ra trường.

Đối với ban giám hiệu ở các trường đại học: cần chỉ đạo định hướng mục tiêu dạy học các môn LLCT trong quá trình soạn giáo án của GV. Ngoài mục tiêu về kiến thức, GV cần chú trọng mục tiêu rèn luyện kỹ năng dạy học thông qua bài dạy; định hướng cho GV lựa chọn PPDH tích cực, lấy người học làm trung tâm, hướng tới mục tiêu dạy học theo hướng PTNL trong bài dạy; tiến hành dự giờ, các hoạt động giáo dục để đánh giá kết quả dạy học; khảo sát khả năng lĩnh hội kiến thức của SV thông qua giờ dạy của GV, thực hành các bài tập của SV nhằm kiểm chứng hiệu quả, đối chiếu mục tiêu bài dạy; rút kinh nghiệm sau bài dạy, hoạt động giáo dục của GV, phát hiện mặt mạnh, hạn chế, nguyên nhân của những hạn chế để tìm cách khắc phục cho bài dạy sau.

Các khoa, bộ môn LLCT ở trường đại học cần cụ thể hóa mục tiêu đổi mới nội dung, PPDH theo hướng PTNL thành chương trình, kế hoạch công tác trong học kỳ, năm học; cụ thể hoá mục tiêu đào tạo thành các tiêu chí cụ thể theo từng học kỳ, năm học.

GV giảng dạy LLCT phải định hướng nội dung dạy học phù hợp và phản ánh được sự phát triển của thực tiễn, đồng thời quán triệt sâu sắc đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước và chiến lược phát triển nguồn nhân lực thời kỳ đẩy mạnh CHH, HĐH đất nước. Vạch ra được phương hướng, cách thức vận dụng kiến thức vào các hoàn cảnh, nhiệm vụ cụ thể, sát với việc thực hiện chức trách, nhiệm vụ người học.

Trong từng nội dung cụ thể, GV phải làm sáng tỏ nguồn gốc, giá trị, ý nghĩa của thực tiễn, sự phát triển của thực tiễn, phương hướng cơ bản trong vận dụng tri thức đó vào giải quyết các nhiệm vụ của thực tiễn, đồng thời thực hiện tốt việc khai thác kinh nghiệm và truyền thống thực tiễn của dân tộc.

Đổi mới PPDH theo hướng PTNL của người học cần giảm các bài giảng nặng về lý thuyết, truyền đạt kiến thức thuần túy. Tăng tỷ lệ các hình thức dạy học thực hành sau bài giảng, nghĩa là tăng cường rèn luyện kỹ xảo,

kỹ năng cho SV. Kiên quyết loại bỏ những nội dung cũ thừa, lỗi thời, lạc hậu. Tăng tỷ trọng thời gian thực hành, thực tập trong chương trình nội dung dạy học để rèn luyện kỹ xảo, kỹ năng tương ứng sát với cương vị, chức trách, chuyên môn, nghiệp vụ của học viên sau khi ra trường, thích ứng nhanh chóng với thực tiễn đầy biến động, nhiều vấn đề mới nảy sinh.

Biện pháp 2: Đổi mới các PPDH truyền thống, kết hợp các PPDH tích cực trong dạy học các môn lý luận chính trị

Đổi mới các PPDH truyền thống trong dạy học các môn LLCT ở trường đại học theo hướng PTNL người học là rất quan trọng và cần thiết, khắc phục được những nhược điểm, hạn chế của PPDH truyền thống như thuyết trình, độc thoại,... quen thuộc trước đây. Đổi mới PPDH các môn LLCT chính là làm tăng tính đối thoại, trao đổi giữa giảng viên và sinh viên, tích cực hóa hoạt động học tập và rèn luyện kỹ năng thực hành của SV. Chính những hành động đó trong dạy và học đã phản ánh mối quan hệ giữa đổi mới PPDH với PTNL của SV, nhằm nâng cao chất lượng và hiệu quả các PPDH.

Các PPDH tích cực hóa hoạt động nhận thức của người học có ý nghĩa rất lớn đối với việc giảng dạy của GV. Khi áp dụng các PPDH tích cực, GV đóng vai trò là người tổ chức, hướng dẫn quá trình học tập nên rút ngắn được thời gian giảng bài, GV có nhiều thời gian đầu tư cho nghiên cứu khoa học, nghiên cứu các vấn đề có tính lý luận và thực tiễn, mở rộng kiến thức phục vụ cho việc giảng dạy. Đối với SV sẽ chủ động, sáng tạo hơn trong tiếp thu và xử lý các tri thức. SV vừa nắm được kiến thức, vừa nắm được cách tiếp cận kiến thức để từ đó tự rèn luyện và PTNL tư duy và hành động độc lập, sáng tạo. Bản chất của PPDH tích cực là mọi người cùng tham gia, cùng chia sẻ kinh nghiệm, học hỏi lẫn nhau trên tinh thần phân công và hợp tác chặt chẽ. Làm việc với phương pháp này còn có ý nghĩa là sự chuẩn bị năng lực thích ứng với công việc, với đời sống xã hội (phát

hiện kịp thời và giải quyết hợp lý các vấn đề...). Nói cách khác, PPDH tích cực là cơ sở để phát huy tinh thần tự học nhằm PTNL SV và từng bước thực hiện chủ trương biến quá trình đào tạo thành tự đào tạo.

Do đặc tính của các môn LLCT nên khi tiến hành bài lên lớp, chẳng hạn như kỹ thuật mở bài, kỹ thuật trình bày những lời dẫn đề và giải thích hay chứng minh phải càng đơn giản càng tốt và phải thật logic. GV chuẩn bị trước các câu hỏi để sử dụng nhiều câu hỏi với nhiều mục đích khác nhau.

Đổi mới các PPDH truyền thống trong dạy học các môn LLCT ở trường đại học có hiệu quả đòi hỏi các các lực lượng sư phạm, nhà quản lý giáo dục cần nhận thức đúng vấn đề đổi mới, cải tiến là không phủ nhận sạch trơn cái cũ, không có nghĩa là loại bỏ các PPDH thuyết trình, đàm thoại,... quen thuộc trước đây, mà cần bắt đầu bằng việc cải tiến các phương pháp đó, làm tăng tính đối thoại, trao đổi giữa GV và SV, tích cực hóa hoạt động học tập và rèn luyện kỹ năng thực hành của SV.

Biện pháp 3: Sử dụng các PPDH hiện đại trong dạy học các môn lý luận chính trị ở trường đại học theo hướng phát triển năng lực người học

Các PPDH hiện đại đã chứng minh tính ưu việt, mang lại hiệu quả cao, tạo động lực kích thích tư duy, khả năng độc lập, sáng tạo của SV. Thông qua việc phát huy tính tích cực, chủ động trong học tập, SV có thể vừa hình thành được kiến thức mới, kỹ năng mới biết vận dụng kiến thức vào giải quyết các vấn đề thực tiễn. Đồng thời, phương pháp dạy học hiện đại cũng đòi hỏi GV phải chủ động hơn trong lựa chọn học liệu, phát triển chương trình, chuẩn bị bài dạy linh hoạt, ứng dụng công nghệ dạy học phù hợp. Giảng viên và sinh viên là chủ thể của hoạt động dạy – học. Trong đó GV đóng vai trò quan trọng, thiết kế, tổ chức hoạt động học cho người học, làm trọng tài trong quá trình người học hình thành, chiếm lĩnh tri thức. Họ không chỉ là người định hướng hình

thành kiến thức mà còn là người hướng dẫn, định hướng tư tưởng, tạo nền tảng, tư tưởng cho SV như vậy mới thực sự nâng cao chất lượng, hiệu quả của bài giảng.

Giải pháp 4: Tăng cường sử dụng thiết bị, kỹ thuật hiện đại trong dạy học các môn lý luận chính trị ở trường đại học

Quá trình đổi mới PPDH đáp ứng yêu cầu chuẩn hóa, hiện đại hóa trong đào tạo được gắn liền với chủ trương tin học hóa nhà trường. Do vậy việc tăng cường khai thác, sử dụng các thiết bị kỹ thuật dạy học, đặc biệt là công nghệ thông tin để nâng cao hiệu quả QTDH, tăng cường sử dụng các phần mềm dạy học cũng như các PPDH sử dụng mạng điện tử (E-Learning), tăng cường tính trực quan, thực hành trong đổi mới PPDH các môn LLCT ở trường đại học, phát huy các phương tiện dạy học tự làm của GV, đa phương tiện và công nghệ thông tin ứng dụng trong dạy học các môn LLCT có ý nghĩa thiết thực.

GV ngoài việc kết hợp PPDH truyền thống, dạy học nêu vấn đề và PPDH khác chúng ta có thể kết hợp PPDH mới với việc sử dụng các thiết bị kỹ thuật trợ giảng hiện đại. Phương tiện kỹ thuật phục vụ cho đổi mới PPDH các môn LLCT hiện nay ngoài bảng đen, phấn trắng, micrô, còn bao gồm: máy tính, bảng điện tử, máy chiếu Projector, còn phải quan tâm phát triển, sử dụng những kỹ thuật dạy học chung nhằm phát huy tính tích cực, sáng tạo của học viên như “động não”, “tia chớp”, “bể cá”, XYZ, bản đồ tư duy... phải đặc biệt, chú trọng sử dụng thường xuyên kỹ thuật riêng đặc thù của từng PPDH đối với các môn LLCT như: máy chiếu Projector có thiết bị máy vi tính để đi kèm. Thiết bị này, hiện nay phổ biến và giá thành vừa phải, lại phục vụ hiệu quả nhất cho việc giảng dạy các môn LLCT.

GV, SV cần khai thác, sử dụng công nghệ thông tin, truyền thông như một công cụ đắc lực để đổi mới cách thức dạy học và học tiến bộ, hiện đại hơn; sau khi ra trường các công cụ

đó thường xuyên họ phải sử dụng để nâng cao hiệu quả công tác.

Sử dụng phương tiện kỹ thuật không nên làm giảm vai trò của GV, trái lại nó càng tôn vinh vai trò của GV trong việc tổ chức giảng dạy các môn bằng các phương tiện hiện đại và tăng cường sự trao đổi giữa GV và SV, giảm thiểu việc tiếp xúc không hữu ích, tăng chất lượng dạy học.

Giải pháp 5: Đổi mới cách thức ra đề thi, đánh giá kết quả học tập các môn lý luận chính trị của SV theo hướng phát triển năng lực

Đổi mới cách thức ra đề thi, kiểm tra đánh giá kết quả học tập các môn LLCT của SV ở các trường đại học, có ý nghĩa thúc đẩy quá trình học tập phát triển không ngừng, từ những thông tin “ngược” SV tự đánh giá mức độ lĩnh hội kiến thức, kỹ năng so với mục tiêu đề ra, từ đó SV tự hoàn thiện các kiến thức, kỹ năng bằng việc nâng cao tinh thần tự học, từ đó hình thành phương pháp tự học ở SV. Cũng nhờ thông tin ngược đó GV tự đánh giá QTDH của mình để điều chỉnh cho phù hợp và hoàn thiện hơn. Mặt khác, đổi mới cách thức ra đề thi, đánh giá kết quả học tập của SV trong quá trình đào tạo nhằm trực tiếp đánh giá khách quan học tập của SV và cũng là đánh giá kết quả dạy học của GV, nếu học không phải thực sự là tự học và dạy không phải là dạy cách học cho SV, cách thức ra đề thi, đánh giá kết quả học tập không phù hợp với cách dạy và cách học thì kết quả đạt được sẽ không cao, không thể đổi mới toàn diện QTDH.

Đề thi cần được đổi mới, xây dựng theo hướng mở sẽ có tác dụng không chỉ đối với hoạt động dạy của GV như không thể độc thoại, thuyết trình một chiều, mà phải sử dụng hỗn hợp các phương pháp trong giờ lên lớp, đề xuất các tình huống, đưa ra bài tập, tăng cường trao đổi, thảo luận nhóm..., mà hoạt động của SV cũng sẽ thay đổi như SV phải động não, tích cực tư duy, suy luận, tìm tòi, thu thập thông tin, tài liệu nghiên cứu, trao đổi..., để thích ứng với cách dạy mới

của GV. Những đề thi mở không chỉ có tác dụng kích thích tích cực, độc lập trong nghe giảng, tự học, tự thảo luận mà nó còn khơi dậy và tạo cho SV hứng thú làm bài, thôi thúc tìm tòi sáng tạo.

Các khoa, bộ môn xây dựng ngân hàng đề thi có hệ thống, bao gồm các đề thi xử lý các tình huống thực tiễn chức trách, nhiệm vụ nhằm đánh giá kỹ năng thực hành của người học; do đó không đơn thuần là những câu hỏi thi tự luận như hiện nay. Các câu hỏi thi cần thực hiện theo hướng mở, mang tính tổng hợp, hướng mạnh vào phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo và đánh giá kỹ năng thực hành chuyên môn nghiệp vụ của người học, có tính phân loại cao.

Xây dựng các đề thi tốt nghiệp theo hướng bài tập thực hành, trong đó yêu cầu SV thực hiện xử lý tình huống trong thực tiễn nghề nghiệp, chức trách nhiệm vụ trên cơ sở hiểu và nắm vững nội dung lý thuyết, chắc chắn việc dạy và học các môn chuyên ngành sẽ phải thay đổi cho phù hợp.

Một số lưu ý khi đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát triển năng lực người học trong các môn lý luận chính trị.

Hiểu rõ mục tiêu giáo dục: Cần phải hiểu rõ mục tiêu của môn học lý luận chính trị để có thể phát triển các hoạt động và nội dung học tập phù hợp với mục tiêu đó.

Tạo điều kiện cho sự thảo luận và tranh luận: Lý luận chính trị thường liên quan đến việc thảo luận và tranh luận ý kiến. Do đó, cần tạo ra môi trường học tập thú vị và an toàn cho học viên tham gia các hoạt động thảo luận và tranh luận.

Khuyến khích nghiên cứu và phân tích độc lập: Học viên cần được khuyến khích và hỗ trợ trong việc tiến hành nghiên cứu và phân tích các vấn đề chính trị một cách độc lập. Các bài giảng và bài tập nên thiên về việc phát triển kỹ năng nghiên cứu và phân tích.

Liên kết lý thuyết với thực tiễn: Đảm bảo rằng lý thuyết được giảng dạy liên kết mạch

lạc với các tình huống và sự kiện chính trị thực tế. Việc này giúp người học hiểu rõ hơn và áp dụng kiến thức vào thực tiễn.

Sử dụng nhiều phương tiện và tài liệu đa dạng: Để hỗ trợ quá trình học tập đa chiều và phong phú, cần sử dụng nhiều phương tiện giảng dạy và cung cấp tài liệu đa dạng như sách, bài báo, video, và các tài liệu trực tuyến.

Đánh giá dựa trên năng lực: Để đảm bảo rằng phương pháp dạy học thúc đẩy phát triển năng lực của người học, cần sử dụng các hình thức đánh giá phù hợp như bài tập cá nhân, thảo luận nhóm, hoặc dự án nghiên cứu.

Tạo cơ hội học hỏi liên tục: Đổi mới phương pháp dạy học trong các môn lý luận chính trị cần tạo ra cơ hội cho người học tiếp tục học hỏi sau khi kết thúc khóa học, bằng cách khuyến khích họ tham gia vào các cộng đồng học tập và nghiên cứu tự phát.

3. KẾT LUẬN

Đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát triển năng lực người học là một sự cần thiết không thể phủ nhận trong lĩnh vực giáo dục. Bằng cách thúc đẩy sự chủ động, phát triển kỹ năng toàn diện, tạo điều kiện cho sự sáng tạo và tư duy linh hoạt, và khuyến khích học hỏi suốt đời, việc đổi mới này đem lại nhiều lợi ích đáng kể cho học viên và hệ thống giáo dục như: tăng cường hiệu suất học tập, chuẩn bị tốt hơn cho cuộc sống và công việc, và đóng góp vào sự phát triển toàn diện của cá nhân và xã hội. Với môi trường giáo dục đang ngày càng thách thức và đa dạng, việc thực hiện sự đổi mới này không chỉ là cần thiết mà còn là chìa khóa để đáp ứng được nhu cầu và yêu cầu của thế giới hiện đại. Các biện pháp chúng tôi đề xuất là một chỉnh thể thống nhất, quá trình vận dụng ở trường đại học cần vận dụng tổng hợp, có như vậy chất lượng dạy và học các môn LLCT ở trường đại học sẽ không ngừng được nâng cao.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Đảng Cộng sản Việt Nam (2013), *Nghị quyết Hội nghị Trung ương 8 khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo (Nghị quyết số 29-NQ/TW)*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- Nguyễn Văn Cường, Bernd Meier, (2014), *Lý luận dạy học hiện đại*, Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- Đinh Thị Mai Hiên (2021), *Đổi mới phương pháp giảng dạy trong giảng dạy học phần “giáo dục học” theo định hướng phát triển năng lực...* Tạp chí Giáo dục, số 493(1/2021)
- Phan Trọng Ngọc (2005), *Dạy học và phương pháp dạy học trong nhà trường*. Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- Trần Thị Tuyết Oanh (chủ biên, 2019), *Lý luận dạy học đại học*. Nxb Đại học sư phạm Hà Nội.
- Quốc hội (2019), *Luật Giáo dục*, Văn phòng Quốc Hội, Hà Nội.
- Trần Thanh Tùng (2018), *“Phương pháp dạy học theo hướng phát triển năng lực ở trường phổ thông”*. Nhà Xuất Bản Giáo Dục